

*Теоретичні питання юриспруденції і проблеми
правозастосування: виклики XXI століття. Харків, 2020*

ВИЗНАЧЕННЯ СТРОКІВ ПРОВЕДЕННЯ ПРОЦЕДУРНИХ ДІЙ ЩОДО РОЗГЛЯДУ ЗАЯВ ПРО НАДАННЯ ДОЗВОЛУ НА ІМІГРАЦІЮ

Михайло Володимирович ЗАВАЛЬНИЙ,

*доктор юридичних наук, старший науковий
співробітник, директор НДІ публічної
політики і соціальних наук,
доцент кафедри адміністративного права і
процесу факультету №1 Харківського
національного університету внутрішніх справ
orcid.org/0000-0003-4191-061X*

Законом України «Про імміграцію» (ч. 11 ст. 9) [1] визначено, що термін розгляду заяви про надання дозволу на імміграцію не може перевищувати одного року з дня її подання. Незважаючи на таке однозначне визначення граничного терміну розгляду відповідних заяв, серед адвокатів, які представляють інтереси заявників на отримання дозволу на імміграцію, поширеною є інша позиція щодо обчислення строків відповідних процедурних дій.

Відповідно до п. 10 Порядку провадження за заявами про надання дозволу на імміграцію і поданнями про його скасування та виконання прийнятих рішень, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 26.12.2002 р. № 1983 (далі – Порядок №1983) [2] заяви про надання дозволу на імміграцію подаються до територіальних підрозділів за місцем проживання - особами, які тимчасово перебувають в Україні на законних підставах. Територіальні підрозділи за місцем проживання, до яких подано заяви про надання дозволу на імміграцію, надсилають у місячний термін разом з матеріалами справи інформацію про результати їх розгляду Територіальним органам або підрозділам (відповідно до категорії іммігрантів). Справи, прийняття рішення за якими належить до компетенції ДМС чи територіальних органів, надсилаються територіальним органам, в інших випадках - територіальним підрозділам.

Територіальні органи і підрозділи після отримання документів від зазначених у пунктах 12 і 13 цього Порядку органів перевіряють у місячний термін правильність їх оформлення, з'ясовують у межах своєї компетенції питання щодо наявності чи відсутності підстав для відмови у наданні дозволу на імміграцію, передбачених статтею 10 Закону України «Про імміграцію», надсилають відповідні запити до МВС, органів Національної поліції, регіональних органів СБУ, Робочого апарату Укрбюро Інтерполу та Держприкордонслужби (п. 14 Порядку № 1983).

МВС, органи Національної поліції, регіональні органи СБУ, Робочий апарат Укрбюро Інтерполу та Держприкордонслужба проводять відповідно до компетенції у місячний строк після надходження таких запитів перевірку з метою виявлення осіб, яким дозвіл на імміграцію не надається.

Відповідно до п. 16 Порядку № 1983 у разі коли прийняття рішення щодо надання дозволу на імміграцію належить до компетенції територіальних органів і підрозділів, ці органи аналізують у місячний

© Завальний М. В., 2020

термін отриману від зазначених в абзаці другому пункту 14 цього Порядку органів інформацію та на підставі матеріалів справи приймають рішення про надання дозволу на імміграцію чи про відмову у наданні такого дозволу.

На підставі викладеного, окремі адвокати приходять до висновку, що граничним терміном, що передбачений Порядком №1983 для прийняття рішення по заяві про оформлення дозволу на імміграцію становить чотири місяці.

Однак така позиція є хибною, адже позивачі не враховують те, що окремі процедурні дії, що вказані в Порядку №1983, можуть бути подовжені на строк до одного місяця. Державна міграційна служба (її територіальні органи та підрозділи) не несе відповідальності за порушення строків здійснення окремих процедурних дій іншими державними органами. У разі потреби можуть подаватися додаткові (повторні) запити до зазначених вище органів.

Відповідно до п.п. 5 п. 6 Положення про Державну міграційну службу України, що затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 360 [3]. Державна міграційна служба України має право проводити перевірки стану додержання органами виконавчої влади, громадянами, органами реєстрації, підприємствами, установами та організаціями вимог законодавства у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів. Крім того, відповідно до п.п. 6 п. 6 Положення має право ініціювати проведення спільних перевірок з правоохоронними органами та іншими центральними органами виконавчої влади.

Таким чином, Державна міграційна служба України, а також її територіальні органи і підрозділи мають право здійснювати як самостійно, так спільно з правоохоронними органами та іншими центральними органами виконавчої влади, заходи щодо перевірки стану додержання вимог законодавства у сфері міграції (імміграції та еміграції).

У разі затягування строків розгляду заяви Державною міграційною службою (її територіальними органами та підрозділами), заявник (його представник) має право подати позов до адміністративного суду щодо оскарження бездіяльності суб'єктів владних повноважень відповідно до Кодексу адміністративного судочинства. Аналіз судової практики розгляду подібних справ свідчить про відсутність єдиної позиції щодо вирішення даних справ. В одних випадках суд визнає протиправною бездіяльність органу виконавчої влади (30% проаналізованих справ), що якого було подано звернення, в інших випадках такий орган визнається неналежним відповідачем (10% справ), в решті випадків, якщо не було порушено строків, що передбачені законами, у задоволенні позовних вимог було відмовлено [4].

Зважаючи на викладене, слід визначити, що предметом позову щодо оскарження дій чи бездіяльності Державної міграційної служби України з приводу порушення строків може бути або порушення річного строку розгляду заяви про надання дозволу на імміграцію, або порушення окремих

процедурних строків, що передбачені Постановою Кабінету Міністрів України №1983, і які стосуються безпосередньо Державної міграційної служби України.

Список використаних джерел:

1. Про імміграцію: Закон України від 07.06.2001 № 2491-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2491-14> (дата звернення – 12.06.2020).
2. Про затвердження Порядку формування квоти імміграції, Порядку провадження за заявами про надання дозволу на імміграцію і поданнями про його скасування та виконання прийнятих рішень: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2002 № 1983. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1983-2002-%D0%BF> (дата звернення – 12.06.2020).
3. Про затвердження Положення про Державну міграційну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 360. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2014-%D0%BF> (дата звернення – 12.06.2020).
4. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення – 12.06.2020).